

INTRODUCERE

Managementul educației reprezintă știința pedagogică, elaborată interdisciplinar, pentru studierea evenimentelor care intervin în activitatea pedagogică: decizie, organizare, gestiune.

Managementul clasei de elevi reprezintă abilitatea profesorului de a planifica și organiza activitatea clasei, de a învăța să asigure un climat favorabil instrucției și educației.

În sistemul social de educație și învățământ, profesorul trebuie să se raporteze la cei pe care îi educă, să stabilească relații de colaborare cu părinții acestora și cu alți factori interesați ai societății. El nu educă numai la catedră sau în clasă, ci prin fiecare contact relațional cu copiii și părinții, desfășoară o muncă de creștere și dezvoltare, de conducere și direcționare.

Obiectivul funcțional al managementului clasei este formarea la elevi a abilității de autoreglare a comportamentelor.

Scopul acestui curs este familiarizarea studenților cu aspectele fundamentale privind managementul clasei de elevi: componente, aplicații, interacțiuni educaționale, terminologia actuală, modalitățile de organizare a spațiului și activităților din clasa de elevi.

În final studenții vor putea să:

- opereze cu unele concepte specifice managementului clasei de elevi;
- să descrie principalele componente ale managementului clasei de elevi;
- să analizeze relațiile interpersonale din cadrul clasei de elevi;
- să găsească soluțiile pentru eventualele situații de criză educațională;
- să evalueze avantajele și limitele utilizării diverselor strategii instrucționale și adecvarea acestora la activitatea desfășurată;
- să identifice stilurile de învățare definitorii în procesul de dezvoltare educațională;
- să cunoască principiile privind gestionarea spațiului și timpului educațional.

CAPITOLUL 1

MANAGEMENTUL CLASEI DE ELEVI

1.1. DEFINIȚIE

Dintr-o perspectivă generală, *Managementul educațional* poate fi văzut ca un sistem de concepte, metode, instrumente de orientare, conducere și coordonare, utilizat în realizarea obiectivelor educației, la nivelul performanțelor așteptate. Acesta se poate contura și prin apelul, prin valorificarea datelor și abordărilor oferite de domeniile conexe: economia, psihologia, sociologia, praxiologia, marketingul, teoria sistemelor, tehnologia informației, ergonomia, etica, deontologia.

Managementul educațional integrează și adaptează date oferite de științe conexe socio-umane: economie (organizarea și utilizarea eficientă a resurselor educației, în

raport cu obiectivele), sociologie (managementul organizațiilor, grupurilor, relațiilor, fenomenelor sociale generate în câmpul educațional), psihosociologie (dimensiunile personalității managerului în exercitarea rolurilor), politologie (luarea deciziilor, organizarea, conducerea grupurilor conform unor obiective, găsirea strategiilor de rezolvare).

Managementul educațional vizează activitatea unor persoane care determină și direcționează activitatea celorlalți, prin urmărirea realizării de acțiuni în cele mai bune condiții, prin conștientizarea și asumarea de responsabilități asupra realizărilor și insucceselor; este procesul de ghidare a unui grup spre realizarea unor obiective organizaționale, cu tehnici anume, prin utilizarea și coordonarea activităților, printr-un ansamblu de decizii, prin utilizarea rațională a resurselor; este arta conducătorului de a atinge scopurile prin mobilizarea eforturilor tuturor membrilor organizației.

După nivelul ierarhic la care se exercită, **managementul educațional** se clasifică:

- strategic, la nivel național (minister);
- tactic, la nivel teritorial (inspectorate școlare);

- operativ, specific instituțiilor de învățământ de diferite tipuri.

În esență, **Managementul educațional** poate fi conceput ca arta de a lucra cu patru elemente: *ideile* (perspectiva, obiectivele, programele, strategiile de acțiune), *relațiile* (structura organizatorică, legăturile între elemente și acțiuni, sarcini, echilibrul autoritate/libertate, centralizare/descentralizare), *oamenii* (motivarea, delegarea autorității, stimularea, formarea, evaluarea), *resursele* (identificare, diversificare, procurare, adaptare, funcționare, integrare, perfecționare).

De asemenea, **Managementul educațional** este teoria și practica, știința și arta proiectării, organizării coordonării, a evaluării, a reglării elementelor activității și a resurselor educative ca activitate de dezvoltare liberă, integrală, armonioasă a individualității, conform idealului educațional.

În acest context deosebit de complex, s-au dezvoltat două direcții importante în evoluția **Managementului educațional**: **Managementul instituției școlare și Managementul clasei de elevi.**

Managementul clasei de elevi reprezintă domeniul de cercetare în științele educației, care studiază atât

perspectivele de abordare ale clasei de elevi (didactică și psihosocială), cât și structurile dimensionale ale acesteia (ergonomică, psihologică, socială, normativă, operațională și inovatoare), în scopul facilitării intervențiilor cadrelor didactice în situații de criză „micro-educatională”(indisciplină, violență, non-implicare etc.) și a evitării consecințelor negative ale acestora, prin exercițiul micro-deciziilor educaționale¹.

Cele două tipuri de management sunt intercorelate ca discipline pedagogice, *managementul clasei de elevi* este parte componentă a *managementului educațional* și ambele se bazează pe criteriul de eficiență și de calitate.

Managementul actual valorifică ideile esențiale ale școlilor de management fiind însă, un tip de *management sistemic, dar și situațional și contextual*. Cele mai bune decizii manageriale se iau în funcție de situația concretă, raportată la contextul respectiv, dar și la sistemul mai larg din care face parte. Situat între administrator și lider, managerul îndeplinește următoarele roluri bipolare:

- îmbină scopurile strategice și obiectivele concrete – strategia și tactica;

---

¹ Romiță Iucu, *Managementul clasei de elevi*, Editura Polirom, Iași, 2006, p.7.

- succesul și eficiența activității, precum și efectele subiective și obiective ale acesteia;
- numărul de decizii și gradul de delegare a membrilor colectivului;
- rolul de protagonist și acela de motivator al atitudinilor active ale membrilor colectivului.

Eficiența managementului educațional depinde de viziunea sistemică și contextuală asupra proiectării, organizării, coordonării, consilierii, conducerii, evaluării activității didactice și educaționale. Deciziile educaționale de la nivelul clasei de elevi depind de situația concretă, de actorii implicați și de sistemul educațional în ansamblul său. Managementul clasei de elevi este eficient prin activismul său, prin descentralizarea reală, prin situarea elevului în centrul activității educaționale, prin motivarea adecvată a profesorilor și a elevilor, prin îmbinarea rolurilor profesorului cu funcțiile sale manageriale. Managerul clasei de elevi execută deciziile centrale de politică educațională, administrează resursele clasei, gestionează spațiul și timpul educațional. Managementul educațional și cel subsumat, al clasei de elevi, este o știință interdisciplinară, la interacțiunea dintre psihologie, pedagogie, sociologie,